

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Diurnalulu acest'a ese în tóta *Marti-sér'a*; dar' prenumeratiunile se primescu în tôte dîlele. *Pretîndu* pentru Austro-Un-gari'a: pre unu anu e 6 fl., pre I semestru 3 fl., — pentru Romanî'a sî Ticirile latîne si streine: pre unu anu 8 fl. (20 franci — lei noi), pre I semestru 4 fl. (10 fr.—l. n.) Unu numeru singuraticu costa 12 cr. v. a.

Tôte sîdendiile si assemnatiunile suntu a se tramite la Redactiunea diurnalului în Gherl'a (Szamos-ujvár.) Er' diurnalele de schimbu precum sî tôte scrierile de a căror'a aparentia ar' fi a se face mentiune în acestu diurnalul suntu a se tramite la *Proprietariulu diurnalului M. B. Stanescu în Arad.*

Insertiunile se primescu cu 7 cr. de linia si 30 cr. tace timbrale. La repetiri mai dese a unoru si acelor'asi insertiuni se accôrda reduceri insemnate în pretiulu de inserare.

Collectantii de insertiuni se împartasescu în % cuvenitu.

Abonamentele suntu a se face prin assemnatiuni postale: La **REDACTIUNEA DIURNALULUI** în Gherl'a Szamosujvár. Cei de gente barbara si din tiara straina se voru adresa: în *Siberi'a* la Tiarulu, în *Chin'a* la Ching-chiling-ho, în *Persi'a* la Siaculu, în *Asi'a* si în celelalte parti ale lumii la prefectulu *Budîfa*. *Pretiulu de abonamentu* se primesce în totu soiulu de bani — numai în bani ideali nu.

Noii Calareti în Romanî'a.

➔ Vedi icôn'a de pre pag. 7.

EUROP'A:

Voiescu că pe calulu est'a se incalece pe data
Cum veti sci, catu mai de graba, jidovesc'a-acést'a cêta!

MINISTRII:

Vai e cu nepotintia, — numai pe-unulu vrendu a-lu pune
De si tienu bene freulu, estu calu nu se supune.
Sverle cu-ale lui picîore; nici picu în locu se tiene,
Căci e invetiatu cu ômeni, nu vré-a duce jivine.

EUROP'A:

Ve siliti, puneti toti man'a, sunteti toti omeni voinici . . . .

MINISTRII:

Câm zadarnica 'ncercare, dar' noi facemu ce ne dicit! . . . .

● scena de cochetaria.

Rusulu: (catra Germanî'a) Domnisiôra! Speru că vomu dantiá inca-odata împreuna?

Germanî'a Iti multiamescu, deja inse am promis acestu dantiu amicei mele Austria.

Rusulu: (catra Austri'a.) Dar' pentru Ddieu, d-siôra, ai uitatu că într'o di d-siôr'a Germania te-a datu pe usia afôra.

Austri'a: Nu face nemicu, eu nu sum rancorôsa.

Rusulu: (catra Franci'a.) Dar' d'ta, d-na, nu vei dantiá cu gra'sa Germania, care te-a tractatu într'unu modu atátu de cavalerescu. Vîno! amêndoi ne potrivîmu de minune.

Franci'a: Că pumnulu în ochiu. Nu d-le, mirosi pré tare a pele de Rusi'a.

Rusi'a: (cu unu suspînu catra Turci'a.) Aide betran'a mea amêndoi atunci.

Turci'a: La ce te gîndesci? Sum tare ostenita.

Rusi'a: Audi cum me refusa sî acést'a betrana? Mî de tunete! Dar' éta o copîla gentila (catra Itali'a.) Micutiu, n'o se-mî refusi onôrea de a . . . .

Itali'a: Esti prea bunu! Voiu avé multa placere a dantiá cu d-t'a câtu vei voi. (Se acatia de braçîulu seu). Numai trebuie se fi indulgentu, căci nu sciu se dantiezu!

Imperatulu Plesiuveanu.

Erá odata unu cărpaciu plesîvînu si cu barb'a mare ce în tóta viétî'a lui nu potúse se stringa neci doi banuti.

Intr'o di pre cându sîedé pre gînduri, i-si dîse în sene: se am eu 60 de banuti acum, asiu luá de nevêsta una fêta de Imperatu! Dupa vre-o câte-va dîle i-i veni de lucrû, si căscigá 40 de banuti, mai gasi inca 20 si asié 'si facû starca pre care o doriá.

Cându se vedîh atátu de bogatu, dîse: acum me ducu sê-mî iáu nevêsta!

Se duse si ér' se duse, pâna-ce ajunse la imperati'a lui Penesîu Imperatu.

Acoló eráu nesce bái, unde se scaldáu ômenii forá plata, si pofiti că se se duca sî elu, dar' mai 'nainte se dusé la unu cafeneriu sî-i dîse: mè, eu sum fîiulu lui Rosiu Imperatu, sî de multu ce-amu caletoritu amu ajunsu în starca de adî, — tiene 20 de banuti că arvuna si se vîi cu una dulcétîa si-o cafea mâne la 9 ceasuri la báiile Imperatesci, sî acolo 'ti voiu dá sî mai multu. — Apoi se dusé la unu birtu că se-i aduca unu dejunu si dete sî acolo 20 de banuti totu că arvuna.

Ducându-se la baie nâvâleá sî elu prin multîme că se apuce unu locu mai curéndu; dar' báiásiulu vedîndu-lu atátu de stentîerosu sî necuratîtu, i-i dede o palma, dicîndu-i: că se mai ascepte.

Éra Plesiuveanu se întôrse sî-i dîse: bene! tiene mente cui ai datu palma.

Tocmai de tene ciôra, voiu se me spari!

Dupa-ce capetá sî dînsulu rîndulu si esî din baie la 9 ceasuri, veni cafeneriulu cu cafeau'a sî cu dulcétî'a; báiásiulu 'lu întrebá, că unde se duce cu acestea?

— La báiátulu lui Rosiu îperatu.

— Care e acel'a?

— Al'a care siéde pe canapea colo.

— Brr. Am pâttîto!

Dupa câte va namata, rădăca amestecă și căreata,
veni și birtasiulu cu dejunu.

Bietulu băiasiu, vediându tôte aceste și crediându că e adeveratu, se duse sî-i cadîu în genunchi, rogându-lu se-lu ierte, că nu scîia că este fecioru de imperatu.

Bene, dara alta-data se bagi de sêma cui dăi palme. — Acum dute la Penesiu Imperatu sî-i spune că fiiulu Imperatului Rosiu este la baie, și demultu ce-a caletorîtu, a chieluitu totu ce-a avutu, sî-lu rîoga se-lu împrumute cu-o punga de galbeni.

Băiasiu se duse în graba, pâna la Imperatulu, spuse tôte câte i-a dîsu, sî 'ndata î-i dete: în locu de o punga dîoue, plecà le duse numai decātu lui Plesiuveanu. — Éra Plesiuveanu dupa-ce plati cafeneriului sî birtasiului, se duse de-si cumperà unu rîndu de haine și una pîruca.

Dupa tôte acestea se duse îndata la Penesiu Imperatu, care 'lu primi cu cea mai mare ceremonie, pentru-cà Imperatulu Rosiu stapânià sî acést'a imperatiã.

Peste câte-va dîle, și dupa o buna întielegere, facu o nunta mare sî-i dete pe fic'a s'a de soçia; înse Plesiuveanu cându se scolà de demanétia dupa-ce 'si facu cruce dîse: „Domnedieule poternice! în ce marire ajunseiu, eu unu bietu cârpaciu, care n'avému neci doi banuti in punga!“

Fét'a audîndu-lu, se duse, sî indata spuse tatà-ne seu.

Dar' tata-seu dîse: Tu nu scîi, că al'a de învetiatu ce e, neci nu-lu poti întielege ce vorbesce.

A dîou'a demanétia se întemplà totu asié.

A trei'a demanétia ascultà sî tata-lu fetei, sî audîndu-lu 'lu sî puse la prinsóre numai decātu.

Scrisè lui Rosiu Imperatu spre a se încredentiã de este adeveratu fiiulu lui.

Primindu Rosiu Imperatu scrisóreã, statù de se gân-di, înse acestu Imperatu fiindu căm betranu, sî neavîndu neci unu copîlu, și nesciendu cum se întemplase istori'a, response îndereptu cumcà e adeveratu fiiulu seu.

Dupa-ce primi Penesiu acestu respunsu, se infiorà de frica, și se duse de cadîu in genuchie înainteã ginerelui seu, chiar' acolo in temnitã, unde-lu bagase, și se rogà cá se-lu ierte.

Dupa trei dîle, plecarà la imperatiã Imperatului Rosiu.

Ajungîndu acolo, Rosiu Imperatu î-i primi dupa cum cereã bun'a cuviintia: chiemã pre Plesiuveanu de-o parte sî-lu întrebà. Éra dînsulu î-i spuse intrég'a lui istoria.

Sî audîndu Imperatulu tóta istetîmea lui, s'au bucuratu si l'a pusu pe dînsulu Imperatu în loculu seu.

Incalecâi pre o sfea, și ve spuseiu asié istori'a lui Plesiuveanu, care e cea mai adeverata minciuna din lume.

Unu respunsu de spiritu.

La 1871, candu comunardii deterà focu Parisului, una indignatiune colosala se redicà din tôte partile lumei.

Mai dîlele trecute, unu Domnu ôre-care faceã unui comunardu procesulu crimelorù dela 1871:

— Ati arsu ce'a ce a fostu mai respectabilu in centrulu de cultura alu lumei, Ati pusu Parisulu in flacari . . . . si pentru-ce?

— Cã se luminãmu situatiunea! response omulu dela 71

Cojoculu blastematu.

„Ce stai bade in carare?
Ventulu sufla, geru-i mare,
Hai baditia pâna 'n casa,
Câci barbatu-mi nu-i acasa;
Vino, siedi ici lângã mine,
Pâna 'n sêra elu nu vine;
Dã-mi o dulce sarutare,
Iueru multu in satu elu are.“

Astfelu dice din ferêsta
O puicutiã de nevêsta.
Èr' baditi'a din carare
N'ascèpta multa rogare:
Intra, siede,-o stringe 'n braçia,
Si-o saruta cu dulcètia.
Dar' vai, ca:du le-ar' fi mai bine,
Èta cã barbatulu vine.
Vrè se între 'n casa 'n data,
Inse usi'a-i incuiata.

— Hai, muliere! (striga 'n graba)
Deschide-mi, câci mi degraba!

Nevestuc'a frumusia
Si baditi'a se infrica;
Uita dulcea sarutare
Si eugeta la scapare.

Èr' barbatulu striga éra:
— Hai! nu me tiené afara!

— Mergu, scumpulu meu, mergu:
[pe locu.
Numai pâin unu lemnu pe focu!
Dice ea, foculu misicandu.
Baditi'a stã tremurandu.

— Sum pierdutu! barbatu-ti vine!
Ce se me facu, — vai de mine?

— A venitu, dracu 'n elu siêda!
Ascande-te ici in lada . . .
Dór' s'a duce èr' in bóla! . .
Lad'a-i mare si cãm góla . . .

Dice, sî 'n lada 'lu inchide;
La barbatu usi'a-i deschide.

— Buna diu'a, boierésa!
Ce te 'ncui singura 'n casa?
Te-ai temutu dóra, iubita,
De vr'unu smeu cã-i fi rapita?

— Ba, m'am inchisu, dragulu meu
Se cã dormu, câci mi-a fostu reu.
Dar' tu cum ai sî venitu
De pe somnu de m'ai treditu?

— Am venitu dupa cojocu,
Câci erã se 'nghietiu de locu.
E de-asupr'a côle 'n lada,
Cauta-lu, draga, si mi-lu ada.
— Cojoculu? . . . in lada? nu-i!
E in fundulu podului.
Mergi dupa elu tu, de-i vrè:
Eu me temu cã voiu cadé. —

— Ba l'am pusu chiar eu in lada,
Scóte-lu numai si mi-lu ada!

— In lada? . . . da? i descusutu:
Am pe elu multu de cusutu!

— Ori cum, scóte-lu, vedi cã-
mi tréba;
Dar' iute, câci mi degraba!

— Vai! . . . Pasu cósã frumusieliu:
Dúte adi si fora elu! . . .

— Ce? . . . se 'nghietiu tu m'ai
lasã?

Dór' tî lene a-lu cautã? . . .
Striga, si la lada sbóra.
Ea de ciuda stã se móra:
„Bata-lu Domnedieu cojocu!“
Dice, neafându-si locu.

— Taci, cã-i bine; l'am aflatu.
(O mângãia-alu ei barbatu)
Si nici nu-i destramatu tare . . .
Dar' sub dînsulu ce vedu ôre?..

— Ce se fia? . . . Nu-i nimica!
Dóra-i ce-va papusia . . .

Dice ea. Dar' elu nu crede.
Pe baditi'a 'n lada 'lu vede.

— A! papusia frumusia!
Ce cautu tu in lad'a mea? . .

Voinicelulu audiendu,
Se scóla cãm tremurandu:

— Vai! te rogu pe Domnedieu,
Lasa-me! . . . mi fórte reu! . . .

— Vedu, cã nu te simticesci bine;
Lasa numai dupa mine:
Am eu lécu de bóla ta,
Si pe locu te-oiu vindecã.

Dice (uitându de cojocu)
Si pe badea lu-ié la jocu.
Si-i dice hori minunate
C'o maciuca preste spate;
Si mi-lu jóca romanescu,
De numai schintei zaresce:
Pân' a fugitu — pe ferêsta . .

Apoi sare la nevêsta:
„Nici tu nu te adli bine!
Am eu leacu sî pentru tine.
S'a schimbatu, puicutiã, joculu:
Eu ti-oiu cósã-acum cojoculu!
Vino 'neóce, éta aculu!
Voiu se scotu din tine draculu!“

Si dicèndu, c'omu sbicocu mare
O unge preste spinare:
Reulu din ea cá se ésa. —
Apoi merge de acasa
Imbracatu caldu cu cojoculu,
Si — blastemându-si noroculu,
Èr' ea remâne plângèndu,
Si — cojoculu blastemându.

* * *

„Inzadaru mai plângi, nevasta,
(I graesce la ferêsta
O betrana, ce aflãse
Totu, ce s'a 'ntemplatu in casa).
Fã totu bine, si m'ai frica,
Pâna-i traț, de nimica!
Teme-te, candu nu faci bine:
Si de hain'a de pe tine!

NOII CALARETI IN ROMANIA. (Vedi facia I.)

Chibzuél'a Jupanulu Mendei Beciznigstein din Romani'a asupr'a cestiei ovreesci.

Ah! vei!
mamú mjeu! vas
sîe inthimpli di
hon bichitioiu di
vreme phi Bichi-
resci! Nhoi di pi
nhoi jidovele se
virovesci. Poti fi
fheduli jidani
schwarzer jur, di
drachosté schel
rhimonescu, chari
se sfidescu dhipu-
tăitiele, pi la Cha-
mähr shi Sănat,
cha si ni dai drep-
trili vuas? das vâ-
re chuat (guat)
dîcu zoi!

Phini achimu
bighîtu bighatu,
nhoi jidanile la
bizunare, fohre drepth, inchai de schi inchole bagi jidanele la
bizunare „ohne dreptulu“ cu dreptu: Vuas? nu este ascha mi
rhogu? sche mai vas für ein geschäft? Phini achimu ficei git-
schäft schi chischlig fhore dreptu, de schi inchole faci jidanele
chischlig si fora dreptu, schi cu drepti. Ah vei!

Ascha se chischligu nhoi independez la tiara rhimonescu!
Sche se prinde Rhimunile cu Jidani? Dhila nhoi thirna
tiara nu dhila voi! ori dhai drepturi la nhoe ori nu. Dhi nu
dhai dreptrili la nhoi, nhui lasi puthirile schei mari se hai
Rhimonhic independenz. Dachi dhai dreptrili la jidani, lasi
puterile se hai Rhumonie independenz di phi thoti, schi la-
schi se fii independenz dhi la nhoi nhumai jidani. Ei nu e
ascha? vuas? schei chi nhu ghirbescu flichure?

Ascha vré schi Allianz jidovescu! Dhe nhi mi crezi: in-
trébe-lî pe dimilui.

Ascha vrea schi Exzellenz Grimaschi (Cremieaux) von
Parischi.

Dar schi nhu sthrigu thari. Che se me haude cineva
chumva, de schi nu-su frichose. Schi nu me audi, dipetăitiele
schei fore guvernare cu limbhi di schepte choti. Ah vei! che
me-ar face chischilitia. Schi me-ar face se bhinuescu che ham
limbhi, dje vordjitu.

Se nu me spunyi Badje Gavara Sathuluj, che nu mai
Denyitate te am spusu.

Mi place de dhimitha, che eschi glimetiu, schi spunî ce
esci drepthulu. — Se fii sinathosu, se nu uita dhi Jupanulu
estha de Dnulu cetatioiu rhimonu: Mondel Beciznigstein handli.

Trénc'a.

Flénc'a.

T. Unde? Unde draga? Unde grabesci asié iute
din nou'a locuintia?

F. Mergu drag'a mea la circulu lui Renz, care
joca in Bud'apesta.

T. Si ce-o se faci acolo?

F. Apoi se vediu cum si-a dresu caii Dnulu Sioldu.

T. Stai dara ca si eu te voin insoçi, cá se vediu

F. ...

NEVASTA SIULA.

(Doima poporala din Ardélu.)

Io-su voiniculu codrului,
Plugarasiulu campului,
Tóta diu'a plugarescu,
Multe brasde pravalescu.
Séra vinu de pre hotara
Si me punu pe prisma-afora
Ceru la muta de mancatu,
Ea-mi dá blidulu nespalatu
Si lingur'a de su patu,
Si-mi dá borsulu nesaratu,
Nesaratu, nepiparatu,
Cum nici draculu n'a mâncatu,
Eu tare m'am superatu
Si la crisma m'am caratu.
Vinu in diori de diua beatu
Si me punu incetu 'n patu
Apoi mândr'a-mi agraescu
Tarisiору cá s'o trediescu:
— Scóla, scóla tu Vârvara
Fost'ai afara de-a séra?
— „Da cum se fiu eu afara,
Neci nu m'am creditu de-aséra!
— Scóla, mulge vacile,
Câ le mulgu si altele!
Câte-su dela noi in josu,
Tóte le-au mulsu si le-au scosu!
Câte-su dela noi in susu
Tóte le-au mulsu si le-au dusu.

*

Ea candu ese 'n capulu golu Vacile o ieu la fuga.
Vacile fugu prin ocolu. Ea se duce se le 'ntórne
Ea candu ese se le mulga Vacile o ieu in córne.

*

Arda foculu sutele
Cum marita mutele.
Lacomit-am la o suta
Si-am luatu o hida, muta.
Sut'a siede 'n puilulu ladii
Mut'a siede 'n cornu vetrii.
Eu la suta m'asiu uita
Nu me potu de hid'a mea —
Numa-odata m'amu uitatu
Si ea la mine-a cautatu,
Me miru: cum nu m'a mâncatu?!

S. Fl. M.

STAFET'A SATULUI.

Collaboratorii si Corespondentii de pâna acum ai acestui diurnalu suntu rogati a ne cercetá si mai departe cu lucrarile Dloru-S'ale. — Din scrierile strapuse noue dela vechi'a Redactiune vomu folosi totu ce-omu aflá bunu si frumosu, afora de unii articlii pré invecchiti, de valóre momentana.

La culesulu viatoru Mi-a venitu si mie-unu doru!

Si-apoi ore-i cu dreptate
Pré-iubitulu nostru frate:
Cá cu dorulu Domnit'ale
Se ne faci atât'a jale —
Tramitiendu-nî nefrancata
Poesi'a-ti salciata —
Si idei'a-ti strabalata?!

Se cauta un'a educatória lângă unu pruncu si una fetitia. Dela respectiv'a se poftesce cá se scia limb'a romana si un'a dintre celéalalte limbe ale patriei, — se iubésca viét'i'a la sate in cerculu unei familii inteligente oneste si se aiba pretensiuni modeste. — A se adresá la Redactiunea acestui diurnalu.

Este de datu in folosintia un'a hodaia prevediuta cu tóte asiediamentele necesaria impreuna cu mai multe sute cara de fênu aflatoria pre dens'a. Se recomanda mai alesu oiariloru pentru iernatulu turmeloru s'ale. Loculu este indemanaticu, aprópe de orasielē Deesiu si Gher'la. Condiitiunile suntu fórtē avántagióse. Doritorii se voru adres'a la Redactiunea acestui diurnalu.

Abonamintele se se facu indata, — pentrucă costandu-ne multu editiunea atatu de eleganta alui „Gur'a Satului“ — vomu tinari esemplare de prisosu din trensulu.